

de. Dertil hørende. Vædringsforslag under Nr. 49—54 samt under Nr. 82 og 83. — Jeg skal gjøre opmærksom paa, at Vædringsforslaget under Nr. 49 til § 8 nu vil være bortfaldet, og at Vedtagelsen af Vædringsforslaget under Nr. 50 vil have den Betydning, at Lovforslagets § 9 bortfalder. De Vædringsforslag, der ere stillede under Nr. 54 til § 9 og under Nr. 83 til § 14 om, at de paa-gældende Paragrafer skulle udgaa, ville blive afsjorte paa sædvanlig Maade ved at stemme over selve de paa-gældende Paragrafer. Forhandlingen over dette Udsnit er saaledes aabnet; den ærede Ordfører har Ordet.

Ordføreren: De 7 Paragrafer af nærværende Lovforslag, hvis Forhandling blev tilendebragt i forrige Møde, angik nærmest Fæsternes Stilling til denne Reform, medens derimod de Paragrafer, som nu foreligger til Forhandling, nærmest angaa Jorddrottens Stilling. I mit Lovforslag har jeg nemlig efter min bedste Overbevisning søgt at stifte lige mellem de to Parter, der nærmest ere interesserede dertil; idet jeg er gaaet ud fra, at man maatte indrette Lovforslaget saaledes, at Fæstebondestanden og Staten i det Hele vilde kunne tage imod det, har jeg ogsaa paa den anden Side søgt at indsætte saadanne Bestemmelser dertil, som vilde kunne bringe Jorddrotterne til fra deres Side med Velvillie at tage imod Loven. Det er de tre Paragrafer, som nu ere under Forhandling, der nærmest maage betragtes fra dette Standpunkt. Jeg har bestræbt mig for at faae saadanne Bestemmelser ind i Loven, som gjorde det muligt at tilveiebringe dette Forhold løst gennem Overenskomst, hvor det lod sig gjøre, saaledes at Auction kun skulde træde til, naar Parterne ikke paa anden Maade kunde komme overeens. § 8 gaar ud fra det Synspunkt, at begge Parter ved frivillig Overenskomst vilde kunne enes om Gaardens Overdragelse paa forskjellig Maade. Jeg har tænkt mig, at baade Jorddrotten og Fæsterens Efterladte, altsaa begge Parter, i

visse Tilfælde kunde finde deres Interesse i frivilligt at oprette et nyt Livsfæste eller en 50-aarig Forpagtning paa Gaarden; jeg har ligeledes tænkt mig, at de kunde komme overeens om, at Jorddrotten blev Kjøber af Gaarden, og endelig har jeg ogsaa tænkt mig, at Gaarden med Fæsterens eller hans Efterladtes Samtykke vilde kunne blive solgt til Andre end til Fæsterens Efterladte. Med de Retligheder, Fæsterens Efterladte ifølge nærværende Lovforslag har i Daghaanden, har jeg ikke troet, at der vilde være nogenjombest Betænkelse ved at aabne en saadan Udvei til fri Overenskomst; thi Fæsterens Efterladte vil vide, hvilken hans retlige Stilling er, og hvilke Fordringer han kan gjøre, og han kan tage fornødent Hensyn dertil, naar han indlader sig paa en fri Forhandling. Til Tilbedelsen til paany at kunne bortfæste eller bortforpagte paa 50 Aar til Fæsterens Efterladte, har jeg i § 9 knyttet en Udsgt for Jorddrotten til, at Gaarden, naar det nye Fæste eller den 50-aarige Forpagtning var udløbet, blev hans Eiendom, fri for Fæstetvang. Under første Behandling søgte jeg saa tydelig, jeg formaade, at oplyse Thinget om, at det forekom mig at følge af Sagens Natur, at en saadan Bestemmelse kom ind i Loven; thi Fæsterens Efterladte, som, naar Jorddrotten ønskede det, indlød sig paa at fæste Gaarden paany, vilde have det i sin Magt at faae Gaarden i Fæste for den Indfæstningslum og de aarlige Afgifter, han vilde lade, da der ingen Concurrent var ved Siden af ham, idet det alene var til ham, at Fæste kunde gives. Jeg er derhos overbevist om, at han ikke vilde gaae ind paa en saadan Overenskomst med Godseieren, uden at Gaarden blev overdraget ham saa billig, at han derigennem havde den samme Fordeel, som om han ved Auction over Gaarden fik $\frac{1}{3}$ af Kjøbesummen; men der var — meente jeg — paa den anden Side ingen Opfordring for Jorddrotten til at indlade sig paa atter at udfæste, naar han igjen